

Rubiralta, més de 100 anys de paper i tinta

El que ara tots coneixem com a Llibreria i Papereria Rubiralta, situada al carrer del Born, 24, va obrir les portes l'any 1907 com a impremta. Com diu Joana Picas Rubiralta, mestressa de la llibreria, «qui abans tenia un ofici és com qui avui dia té una carrera».

Joana Picas i Cristina Blesa a la llibreria centenària. | (Arxiu particular)

El fundador de l'establiment, Albert Rubiralta i Grañó, va començar treballant a la impremta Modernista, regentada per Marcel·lí Barquets, al carrer de Santa Llúcia, número 1. L'any 1902 la va comprar i posteriorment la va traslladar a l'adreça actual de la llibreria. En el mateix edifici hi havia, al primer pis, la impremta i, al segon, hi vivia la família. Per aprofitar la planta baixa, va obrir un petit negoci de postals i estampes, on molt aviat van començar a vendre els primers llibres. Mentre Rubiralta feia d'impressor, la seva esposa, Concepció Garriga, s'ocupava de la papereria.

Relació amb la música

En acabar la Guerra Civil, Lluís Rubiralta Garriga, fill d'Albert Rubiralta i Concepció Garriga, va traslladar la impremta a Barcelona. De primer, al barri del Raval, també com a llibreria i papereria, i més endavant al barri Gòtic, amb el nom de Gràfiques El Tinell. Aquesta nova impremta, on s'editaven goigs gravats amb boix, va estar en funcionament fins al tombant de segle. És interessant constatar que Lluís Rubiralta, abans de la guerra, havia estat vinculat

activament al moviment cultural manresà, i que, en esclatar el conflicte, va participar en el salvament de patrimoni artístic.

La seva germana, Maria Rubiralta, va estudiar música i es va especialitzar en piano. Per aquest motiu, i per la proximitat de la botiga amb el Conservatori Municipal de Música de Manresa, la llibreria va començar a vendre mètodes de música. Tothom qui volia una partitura s'atansava a cal Rubiralta. A l'establiment hi tenien un piano i la Maria els tocava fragments de les peces que la gent demanava. La llibreria va adoptar un ambient musical, popular i divertit. Actualment, amb el canvi d'ubicació del Conservatori i l'auge d'internet, ja no venen partitures. Tot i això, encara els en queda alguna. De tant en tant encara hi entra algú, sobretot gent gran, que els demana si tenen partitures.

Llibres i papers

La llibreria Rubiralta és una empresa petita i familiar. La Joana, filla de la Maria, voltava per la botiga des de molt petita i va aprendre a portar el negoci juntament amb la seva mare. Les filles de la Joana, Cristina i Laura Blesa, també van aprendre el negoci familiar i treballaven amb la mare. Actualment, la Cristina és qui porta la llibreria i papereria Rubiralta. «Treballaré aquí fins que pugui» afirma. Potser la filla de la Cristina seguirà amb el negoci, però de moment té tretze anys i encara té temps per endavant per decidir què vol fer.

El negoci del llibre està en constant moviment i evolució. S'edita tant que cada dia arriben paquets a les llibreries. ?En l'època del meu avi, ja es deia que s'editava més del que la gent podia llegir?, ens explica la Joana. Avui la publicació de llibres ha crescut exponencialment i per als llibreters es fa molt difícil estar al corrent de tot allò que s'edita. D'altra banda, en els darrers temps els llibres s'han convertit en un producte comercial com qualsevol altre. En general, les grans editorials no valoren tant el contingut com la quantitat. A la llibreria Rubiralta es troben pocs llibres de "youtubers", d'"influencers" o de Disney, ja que prefereixen vendre llibres «amb una literatura més treballada, potser alternativa», segons explica la Cristina, que remarca que «hi ha editorials petites que treballen molt bé. Són llibres bons, especialitzats en temes concrets». Explica que «els comercials de les editorials assessoren, preveuen la venda dels llibres i els distribueixen en funció de l'espai de l'establiment. I no s'equivoquen gaire» Però, de fet, reconeix que el boca-orella és la millor manera de promocionar un llibre. Comenta que és emocionant quan ni editors ni llibreters preveuen un gran volum de venda d'un llibre i, a partir de les recomanacions dels mateixos lectors, se n'acaben venent molts exemplars.

A Manresa, com en qualsevol ciutat, hi ha diverses possibilitats d'adquirir un llibre. I el que diferencia una llibreria d'una altra és el tracte personalitzat amb el client. Aquest assessorament és una part psicològica que el consumidor necessita. «He arribat al punt de saber si el client comprarà o no quan entra per la porta», diu la Cristina. La Joana explica, com a anècdota, que una vegada va entrar una dona que volia un llibre perquè se n'anava de viatge. Li va recomanar una novel·la i, quan va tornar, li va explicar que tot el que passava al llibre transcorria en els llocs on ella havia estat.

L'espai de l'establiment és limitat i és per això que no s'hi poden fer col·loquis amb autors o signatures de llibres. Però, com a llibreteres, assisteixen a xerrades i presentacions de llibres organitzades en altres espais per les entitats. A la llibreria Rubiralta, els clients hi entren amb el títol triat o demanen consell.

Resistència (o no) al digital

Actualment, la llibreria disposa d'una pàgina web informativa, tot i que no s'hi pot comprar. S'han de generar comandes, dur un control dels llibres que arriben i els que es retornen a l'editorial perquè no s'han venut, vestir l'aparador i atendre els clients, entre d'altres tasques. Per poder tenir una botiga en línia, afirma Cristina Blesa, caldria una altra persona que s'encarregués de les xarxes socials, de la pàgina web, de les comandes, de la logística, del sistema i dels programes

informàtics, etc. Durant el confinament, la llibreria es va afegir a la plataforma Llibreries Obertes. Tot i que pensaven que seria una gestió complicada, van acabar venent força llibres. De tota manera, «si resistim, malgrat la crisi que estem vivint, és perquè som llibreria i papereria», comenta la Cristina. Creuen essencial fomentar el comerç de proximitat. És l'únic que pot garantir les persianes aixecades de les botigues urbanes.

Tenien la intenció de renovar l'espai, però la pandèmia ho ha frenat. El fet de tractar-se d'un negoci familiar els ha facilitat mantenir-se durant tots aquests anys. La llibreria i papereria Rubiralta té el mèrit d'haver-se mantingut oberta durant més de cent anys. Cal destacar que la llibreria ha estat regentada per dones durant les tres últimes generacions i han aconseguit mantenir un negoci estable dins d'un sector contínuament canviant. No és fàcil mantenir una llibreria oberta, quan els llibres digitals i les compres "online" estan en auge.